

Tele2 Nederland B.V.
Postbus 22697
1100 DD Amsterdam
Phone +31(0)20 750 10 00
tele2.nl

Kvk Amsterdam 33303418
Tele2 is een handelsnaam
van Tele2 Nederland B.V.

Diemen, 12-6-2015

Dhr.T.J.B. Visser
Directie Telecommarkt
Ministerie van Economische Zaken
Bezuidenhoutseweg 30
Den Haag

Reactie Tele2 op Beleidsvoornemen DVB-T en 700Mhz

Geachte heer Visser,

Tele2 wil het ministerie bedanken voor de mogelijkheid om haar zienswijze op het "Beleidsvoornemen DVB-T en 700Mhz" te geven. Tele2 Nederland B.V. is een van de grootste alternatieve breedband aanbieders en de vierde mobiele aanbieder in Nederland. Tele2 is ook een reseller van DVB-T in haar consumenten breedband aanbod, voor die klanten waar IP-TV geen optie is of waar meer dan twee set-top boxen gewenst zijn. Tele2 heeft dan ook een beeld van de verschillende kanten van de markt en is belanghebbend bij de uitkomst van deze consultatie.

Tele2 ziet een duidelijke verschuiving in de markt ten aanzien van mediagebruik en de positie die ethertelevisie hier in neemt. Ethertelevisie via DVB-T is nu een back-up voorziening voor die klanten die niet via een andere manier televisie kunnen of willen ontvangen. De capaciteit van vaste en mobiele breedband netwerken stijgen ook en worden goedkoper. Hierdoor zal het aantal aansluitingen dat geen andere optie heeft dan DVB-T sterk afnemen. Daarbij daalt de behoefte aan lineaire televisie ten gunste van non-lineaire televisie, hetgeen niet ontvangen kan worden via DVB-T.

Naar de mening van Tele2 zal de economische en maatschappelijke waarde van DVB-T in de komende jaren sterk afnemen. Het kortstondig verlengen van de DVB-T licentie is in dat perspectief redelijk. Het langdurig verlengen van de licentie en het gebruik van DVB-T2 lijkt Tele2 echter niet opportuun en zelfs ongewenst.

Tele2 ondersteunt het streven van het Ministerie de 700 MHz vrij te maken voor mobiel breedband, maar heeft een aantal opmerkingen bij het beleidsvoornemen met betrekking tot:

- Tele2 kan zich vinden in het voornemen om de huidige DVB-T vergunningen met een periode van maximaal 3 jaar verlengbaar te maken. Dit echter zonder wijziging van de huidige voorwaarden en met een voornemen tot uitfasering van DVB-T. Het Ministerie hinkt hier echter op twee gedachten. Aan de ene kant stelt zij dat de toekomst van ethertelevisie onzeker is. Aan de andere kant stelt zij dat de komende 3 jaar gebruikt kunnen voor een overgang naar DVB-T2. Tele2 is van mening dat het Ministerie hiermee een impliciet voorschot lijkt te nemen op de bestemming van de sub-700 MHz band na 2020. Naar de mening van Tele2 zou het spectrum na de verlenging voor mobiele breedband doeleinden beschikbaar moeten komen
- Tele2 verzoekt het ministerie nadrukkelijk te analyseren of alternatieve technieken dan DVB-T2 kunnen voldoen om de gewenste toegang tot publieke media te garanderen en eventueel een commerciële televisiedienst kunnen realiseren. Hierbij zou ook de uitbreiding van infrastructuur naar plattelandgebieden onderdeel moeten zijn van de analyse.
- Tele2 verzoekt het Ministerie om een samenhangend van het beleid t.a.v. 700 MHz spectrum en de overige beschikbare banden voor mobiel breedband vast te stellen. Tele2 is van mening dat het Ministerie moet inzetten op een gecombineerde veiling

TELE2

Tele2 Nederland B.V.
Postbus 22697
1100 DD Amsterdam
Phone +31(0)20 750 10 00
tele2.nl

Kvk Amsterdam 33303418
Tele2 is een handelsnaam
van Tele2 Nederland B.V.

Diemen, 12-6-2015

van het beschikbare spectrum voor mobiel breedband na afloop van de verlenging van de 700 en 2100 MHz banden;

- Tele2 kan zich niet vinden in een technologieneutraal gebruik van spectrum gedurende de verleningsperiode. Mede omdat dit spectrum gebruikt zou kunnen worden om mobiel breedband te leveren, in concurrentie met andere mobiele aanbieders, die niet de beschikking hebben tot dit spectrum.

In de bijlage zal Tele2 nader ingaan op specifieke elementen van de consultatie.

Hoogachtend,

Rudolf van der Berg
Manager Regulatory

Bijlage: nadere specificatie van Tele2's positie

Tele2 Nederland B.V.
Postbus 22697
1100 DD Amsterdam
Phone +31(0)20 750 10 00
tele2.nl

Kvk Amsterdam 33303418
Tele2 is een handelsnaam
van Tele2 Nederland B.V.

Diemen, 12-6-2015

Nadere specificatie van Tele2's positie

Ontwikkelingen

Tele2 herkent de analyse ten aanzien van de ontwikkelingen van DVB-T in Nederland en in Europa. De behoefte naar DVB-T2 in Europa lijkt vooral te bestaan vanwege historische en geografische redenen in landen waar in rurale gebieden breedband aansluitingen van lage kwaliteit zijn. Nederland bevindt zich niet in die positie en moet zich dan ook niet aan de ontwikkelingssnelheid van die landen (of beter gezegd achterstand) conformeren.

Tele2 is van mening dat de analyse te weinig aandacht besteed aan de ontwikkelingen en beschikbaarheid van alternatieve netwerken ten opzichte van DVB-T, waar televisie diensten over geleverd kunnen worden. Zowel vaste als mobiele breedbandnetwerken worden in de komende jaren opgewaardeerd, naar hogere snelheden die ook televisiediensten kunnen ondersteunen. Voor mobiele netwerken zou de ontwikkeling van LTE-broadcast zeker genoemd moeten worden. In Scandinavische landen wordt al uitgebreid met LTE-broadcast getest. Er zijn zelfs landen waar reeds een IPTV aanbod via 4G in de markt wordt gezet, zoals bijvoorbeeld Slovenië. Het is goed mogelijk dat voor de free-to-air verplichting deze netwerken en technieken meer dan voldoende zijn en zelfs aan de behoeftes van niche gebruikers die geen toegang hebben tot alternatieve netwerken kunnen voldoen.

Het Beleidsvoornemen besteedt ook te weinig aandacht aan de ontwikkelingen van anders spectrumbanden, die vooral voor mobiele datacommunicatie gerelateerde functionaliteiten bieden. Zo worden de vrijgekomen banden in de 700Mhz, de gereserveerde capaciteit voor DVB-T2 en de bestaande UMTS-banden en de L-band die ooit bedoeld was voor mobiele televisie. Op deze wijze is de ontwikkeling van de markt in zijn breedte moeilijk in te schatten.

Overwegingen en voornemens met betrekking tot ethertelevisie

Het regelgevende kader voor het gebruik van spectrum heeft zich tot doel gesteld om in hoge mate technologie-neutraal ingevuld te worden. Belerende wetgeving, zoals de Mediawet, zou ook technologie-neutraal ingevuld moeten worden. Het doel van een free-to-air verplichting namelijk; toegang tot (publieke) media om geïnformeerd te worden over maatschappelijke ontwikkelingen en deel te nemen aan het publieke debat, zou beter ingevuld kunnen worden door een free-to-access verplichting, waarbij het onderliggende medium niet relevant is. Het hebben van toegang tot Internet is dan onmiskenbaar veel belangrijker dan toegang tot televisie alleen.

Tele2 is het met het ministerie eens dat ook na 2017 nog behoefte zou kunnen bestaan aan commerciële ethertelevisie. Tele2 meent echter dat deze behoefte na 2020 niet langer zal bestaan en dat er voor die doelgroepen voor wie dit van belang is er andere alternatieven zullen bestaan. In Nederland zal LTE broadcast over 4G een volwaardig alternatief kunnen zijn, zeker nu de geografische dekking vrijwel het geheel van Nederland zal beslaan. De keuze voor DVB-T2 zou naar onze mening Nederland te lang opzadelen met een legacy technologie die in gebruik blijft voor een te kleine groep. De verwachting dat DVB-T2 geïntegreerd zou kunnen worden in mobiele handsets delen wij niet. De ervaringen met DVB-H hebben laten zien dat er weinig belangstelling in de markt is voor dit soort diensten. Het veranderende kijkgedrag zal alleen maar verder weg gaan van lineaire oplossingen en meer naar on-demand/OTT oplossingen tenderen. In plaats van DVB-T2 te introduceren en dit netwerk tot ruwweg 2035 te moeten ondersteunen, is het wenselijk om DVB-T uit te faseren, eerst door een verkleining van het aantal zenders en vanaf 2020 te hebben uitgefaseerd.

Het vrijgekomen spectrum kan dan ingezet worden voor mobiele datacommunicatie, eventueel met een verplichting voor een of meerdere spectrum houders om een televisiedienst over LTE Broadcast te bieden voor een beperkt aantal kanalen. Bij een dergelijke verplichting zullen de zenderhouders ook verplicht moeten worden om hun zenders tegen kosten georiënteerde

TELE2

Tele2 Nederland B.V.
Postbus 22697
1100 DD Amsterdam
Phone +31(0)20 750 10 00
tele2.nl

Kvk Amsterdam 33303418
Tele2 is een handelsnaam
van Tele2 Nederland B.V.

Diemen, 12-6-2015

voorwaarden door te geven. Een aandachtspunt is voorts dat indien de concessiehouder voor DVB-T een technologie neutrale licentie krijgt voor de tussenperiode, deze licentie niet ook ingezet kan worden om de positie op de mobiele breedbandmarkt te versterken door het spectrum in te zetten voor LTE in concurrentie met andere aanbieders. Mochten er gebruikers buiten de boot vallen, zoals bijvoorbeeld in de binnenvaart of plattelandsgebieden, dan kan ook gedacht worden aan het vergroten van de dekking van andere breedbandige netwerken in die gebieden, hetgeen de bredere economische mogelijkheden van die gebieden vergroot. Tele2 is dan ook van mening dat het te prefereren is om de licentie onder de huidige voorwaarden te verlengen.

Overwegingen en voornemens vrijmaken 700Mhz voor mobiel

Tele2 heeft hier geen nadere opmerkingen bij, maar verzoekt het ministerie wel om de verdeling van het 700Mhz samen te doen met ander mobiel spectrum.